

Αρείου Πάγου: 185/2000, Τμήμα Β2' Πολιτικό

Πηγή: Ε.Ε.Δ 60/01 σελ. 665, Δ.Ε.Ν. 57/01 σελ. 151, Ελληνική Δικαιοσύνη 2000 σελ. 1008

Εάν ο παρέχον την εργασία του δεν υποβάλλεται σε νομική εξάρτηση από τον εργοδότη, τότε η συμβατική σχέση που τον συνδέει με τον τελευταίο είναι εκείνη της παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών.- Ο χαρακτηρισμός μιας συμβάσεως παροχής υπηρεσιών ως εξαρτημένης εργασίας ή ανεξαρτήτων υπηρεσιών ανήκει στο δικαστήριο, το οποίο δεν δεσμεύεται από το χαρακτηρισμό που έδωσαν σε αυτήν τα μέρη.- Πρόσληψη μηχανικού για να εργασθεί στο έργο εκτελέσεως του Μετρό Αθηνών με την ιδιότητα του τεχνικού ασφαλείας, έναντι συνολικής ετήσιας αμοιβής, η οποία του καταβάλετο επιμεριζόμενη κατά μήνα, για την καταβολή της οποίας εξέδιδε δελτία παροχής υπηρεσιών. – Απασχόληση του ανωτέρω επί 5νήμερης εβδομαδιαίας βάσεως, σε προσδιορισμένο από την εργοδότη του ωράριο, σε ένα εκ των εργοταξίων της κατά τρόπο δεσμευτικό γι' αυτόν. – Υπαγωγή του απ' ευθείας στη διοίκηση της τελευταίας, της οποίας τις εντολές και οδηγίες υποχρεούτο να εκτελεί.- κρίση ότι η συμβατική του σχέση με αυτήν ήταν εκείνη της εξαρτημένης εργασίας. – Δικαστική ομολογία σχετικά με το χαρακτήρα της συμβάσεως, ως εξαρτημένης ή ως ανεξαρτήτων υπηρεσιών δεν αποτελούν τα περιστατικά του βιογραφικού σημειώματος του εργαζομένου, η αξίωσή του για καταβολή ΦΠΑ και η κατά την εκτέλεση της εργασίας του διαχείριση χρηματικού ποσού.- Η καταγγελία της συμβάσεως του τεχνικού ασφαλείας είναι άκυρη, εάν σε αυτήν δεν αναφέρεται ο λόγος για τον οποίο γίνεται, ή εάν ο αναφερόμενος λόγος δεν δικαιολογεί αντικειμενικώς την απόλυση και ιδίως εάν ο προσβαλλόμενος λόγος συνίσταται στη διαφωνία του εργοδότη με αυτόν για θέματα της αρμοδιότητάς του.
Κυριότερες διατάξεις: Α.Κ. άρθρα 174, 180, 648 επ. και 652. Ν. 765/1943 άρθρο 6. Π.Υ.Σ. 324/1946. Εισ.Ν.Α.Κ. άρθρο 32. Κ.Πολ.Δ. άρθρα 352 και 559 αριθμ. 8 και 12. Ν. 1568/85 άρθρα 4, 5 και 7.

Πρόεδρος: ο αντιπρόεδρος, κ. Πολύβ. Μαντζιάρας

Εισηγητής: ο αεροπαγίτης, κ. Κων. Βαλμαντώνης

Δικηγόροι: η κυρία Καλλιόπη Κουτσαύτη – Σίμα, ο κ. Δημ. Μπαλαμούτης

Από τις διατάξεις των άρθρων 648 και 652 Α.Κ., και 6 του ν. 765/1943, που κυρώθηκε με την 324/1946 Π.Υ.Σ. και διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 32 του Εισ. Ν.Α.Κ., σύμβαση εξαρτημένης εργασίας υπάρχει, όταν ο εργαζόμενος αμείβεται με μισθό, ανεξάρτητα από τον τρόπο καθορισμού και καταβολής του και επί πλέον υποβάλλεται σε νομική εξάρτηση από τον εργοδότη, η οποία εκδηλώνεται με το δικαίωμα του τελευταίου να ασκεί έλεγχο και εποπτεία ως προς τον τόπο, το χρόνο και τον τρόπο παροχής της εργασίας και να δίνει δεσμευτικές για τον εργαζόμενο εντολές και οδηγίες για την προσήκουσα εκπλήρωση της παροχής του. Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές και ειδικότερα αν ο παρέχον την εργασία δεν υποβάλλεται σε νομική εξάρτηση από τον εργοδότη, κατά την παραπάνω έννοια, τότε πρόκειται για σύμβαση παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Ο χαρακτηρισμός μιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών ως εξαρτημένης εργασίας ή ανεξαρτήτων υπηρεσιών ανήκει στο δικαστήριο, το οποίο δεν δεσμεύεται από το χαρακτηρισμό, που τυχόν έχουν προσδώσει σ' αυτή τα συμβαλλόμενα μέρη. Στην κρινόμενη υπόθεση το Δευτεροβάθμιο Δικαστήριο της ουσίας, ύστερα από εκτίμηση των αποδείξεων, δέχτηκε ανέλεγκτα τα ακόλουθα: Με σύμβαση που καταρτίστηκε την 27/2/1992 μεταξύ των διαδίκων εγγράφως, κατά την επιταγή του ν. 1568/1985, ο αναιρεσίβλητος προσελήφθη από την αναιρεσείουσα ως τεχνικός ασφαλείας στα απ' αυτήν εκτελούμενα έργα μηχανικού του έργου Μετρό Αθηνών αντί συμφωνηθείσας, κατά τα διαλαμβανόμενα στο έγγραφο, ετήσιας αμοιβής 4.810.000 δραχμών, η οποία όμως του καταβαλλόταν, επιμεριζόμενη κατά μήνα. Στη σύμβαση ορίζεται ότι ο αναιρεσίβλητος είναι ανεξάρτητος σύμβουλος και επαγγελματίας και όχι υπάλληλος της αντιδίκου του, ως και ότι η σύμβαση δεν αποτελεί κατά κανένα τρόπο, ούτε μπορεί να ερμηνευθεί ότι αποτελεί σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Επίσης είναι αληθές ότι για την καταβολή της συμφωνηθείσας αμοιβής του ο αναιρεσίβλητος εξέδιδε δελτία παροχής υπηρεσιών. Κατά τα ορισθέντα από την αναιρεσείουσα εργοδότη ο αναιρεσίβλητος παρείχε την εργασία του επί πέντε (5) ημέρες την εβδομάδα σε προσδιορισμένο ωράριο και δη αρχικά από 08.30' έως 16.30' και αργότερα από 08.00' έως 16.00' ώρας της κάθε ημέρας. Ο τόπος της εργασίας του, δηλ. το εργοτάξιο που θα παρείχε την εργασία του εκ των πλειόνων που διατηρούσε η αναιρεσείουσα, οριζόνταν από αυτήν, κατά τρόπο δεσμευτικό γι' αυτόν. Ο αναιρεσίβλητος υπαγόταν απευθείας στη διοίκηση της εργοδότης, της οποίας τις εντολές και οδηγίες ήταν υποχρεωμένος να εκτελεί. Με βάση τα περιστατικά αυτά, δέχτηκε ακολούθως ότι η συνδέουσα τους διαδίκους σχέση ήταν η σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, ανεξάρτητα από τον διαλαμβανόμενο στο έγγραφο χαρακτηρισμό ως σύμβασης ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Έτσι κρίνοντας το Εφετείο διέλαβε στην

απόφασή του σαφείς, επαρκείς και χωρίς αντίφαση αιτιολογίες, γι αυτό ο σχετικός λόγος της αίτησης εκ του άρθρου 559, 19 Κ.Πολ.Δ πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος. Ειδικότερα, εκ του ότι ο αναιρεσιβλήτος ισχυρίστηκε ότι παρέσχε υπερωριακή εργασία και εργασία τις ημέρες του Σαββάτου και της Κυριακής, χωρίς να ασκήσει αξιώσεις για την εργασία του κατά τις ημέρες αυτές, όπως δέχτηκε το Εφετείο, δεν σημαίνει ότι παρείχε ανεξάρτητες υπηρεσίες. Περαιτέρω, δεν στερείται νόμιμης βάσης η απόφαση, επειδή δεν αιτιολόγησε τον περιεχόμενο στο έγγραφο χαρακτηρισμό της σύμβασης ως ανεξαρτήτων υπηρεσιών, αφού σαφώς δέχτηκε ότι με βάση τις άνω περιστάσεις που παρείχε ο αναιρεσιβλήτων την εργασία του, πρόκειται για σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.

Ομολογία κατά την έννοια του άρθρου 352 Κ.Πολ.Δ είναι η δήλωση με την οποία διάδικος εκθέτει ή αναγνωρίζει την αλήθεια ενός ουσιώδους πραγματικού περιστατικού που είναι επιβλαβές γι αυτόν και ωφέλιμο για τον αντίδικό του. Τέτοια ομολογία σχετικά με το χαρακτήρα της παρεχόμενης εργασίας ως εξαρτημένης ή ανεξαρτήτων υπηρεσιών δεν αποτελούν τα περιστατικά του βιογραφικού σημειώματος του ενάγοντος, η αξίωση για καταβολή ΦΠΑ και η κατά την παροχή της εργασίας του διαχείριση χρηματικού ποσού. Επομένως, ο εκ του άρθρου 559.12 Κ.Πολ.Δ σχετικός λόγος που στηρίζεται στην παραβίαση της αποδεικτικής δύναμης της ομολογίας, είναι απορριπτέος, ως απαράδεκτος. Περαιτέρω, με τον ίδιο λόγο (κεφάλαιο) και με την επίκληση πλημμελειών εκ του άρθρου 559 αριθμ. 10 και 8 Κ.Πολ.Δ., προβάλλονται οι αιτιάσεις ότι το Δικαστήριο δεν εκτίμησε όλα και κατά τον προσήκοντα τρόπο τα αποδεικτικά μέσα και ότι δεν έλαβε υπόψη τους ισχυρισμούς της αναιρεσιβλήτου σχετικά με τον καθορισμό του τόπου παροχής της εργασίας, του αναιρεσιβλήτου, τις δεσμευτικές εντολές, τα στοιχεία του βιογραφικού του σημειώματος τη χορήγηση απ' αυτόν δελτίων παροχής υπηρεσιών και την είσπραξη ΦΠΑ επί της αμοιβής του. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, γιατί με τις παραπάνω αιτιάσεις πλήττεται η επί πραγμάτων κρίση του Δικαστηρίου, τα δε επικαλούμενα περιστατικά συνιστούν απλά επιχειρήματα και όχι αυτοτελείς ισχυρισμούς.

Στη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 1568/85 «Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων» ορίζονται: «Στις επιχειρήσεις που απασχολούν κατά ετήσιο μέσο όρο πάνω από πενήντα (50) εργαζομένους, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας». Η σύμβαση πρόσληψης του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας γίνεται εγγράφως και αντίγραφό της κοινοποιείται από τον εργοδότη στην τοπική επιθεώρηση εργασίας (άρθρ. 4 παρ. 4). Στο άρθρο 5 του νόμου αυτού ορίζονται τα προσόντα του τεχνικού ασφαλείας ανάλογα με τα ο είδος της επιχείρησης και τον αριθμό των εργαζομένων σ' αυτή και στο άρθρο 7 παρ. 1 και 2 οι υποχρεώσεις του. Στο άρθρο 7 παρ. 4 ορίζονται τα εξής: «Ο Τεχνικός ασφαλείας έχει, κατά την άσκηση του έργου του, ηθική ανεξαρτησία απέναντι στον εργοδότη και στους εργαζομένους. Τυχόν διαφωνία του με τον εργοδότη, για θέματα της αρμοδιότητά του, δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο καταγγελίας της σύμβασής του. Σε κάθε περίπτωση η απόλυση του τεχνικού ασφαλείας πρέπει να είναι αιτιολογημένη». Από τις διατάξεις αυτές σε συνδυασμό με το άρθρο 174 Α.Κ. προκύπτει ειδικώς στην περίπτωση εφαρμογής της άνω διάταξης, του ν. 1568/85, ότι είναι άκυρη η εκ μέρους του εργοδότη καταγγελία της συμβάσεως εργασίας του τεχνικού ασφαλείας αν σε αυτή δεν αναφέρεται ο λόγος για τον οποίο γίνεται ή αν ο αναφερόμενος λόγος δεν δικαιολογεί αντικειμενικά την απόλυση, ή αν είναι στην ουσία αβάσιμος και ιδίως αν ο πραγματικός λόγος της απόλυσης είναι η διαφωνία του εργοδότη με τον τεχνικό ασφαλείας για θέματα της αρμοδιότητας του τελευταίου.

Στην κρινόμενη υπόθεση το Εφετείο, μετ' εκτίμηση των αποδείξεων, δέχτηκε ανέλεγκτα, ότι η αναιρεσιβλήτου με την από 29.9.1995 έγγραφη δήλωσή της κατήγγειλε τη σύμβαση εργασίας του αναιρεσιβλήτου και ότι ο λόγος της καταγγελίας ήταν οι, κατ' ευσυνείδητη άσκηση των καθηκόντων του, συνεχείς και τεκμηριωμένες υποδείξεις και προτάσεις του στην εργοδότηδα για την επαγόμενη οικονομικό γι' αυτήν κόστος βελτίωση των μέτρων ασφαλείας και υγιεινής των εργαζομένων, για τις οποίες αυτή δεν συμφωνούσε και αντιδρούσε, μη διατιθεμένη να στέργει στην ικανοποίησή του. Δηλαδή το Δικαστήριο δέχτηκε ότι ο πραγματικός λόγος της καταγγελίας της εργασιακής συμβάσεως ήταν η διαφωνία των διαδίκων σε θέματα της αρμοδιότητος του αναιρεσιβλήτου, ο οποίος όμως απαγορεύεται από την ως άνω διάταξη του νόμου. Ακολούθως το Δικαστήριο έκρινε ότι η καταγγελία αυτή είναι άκυρη, καθώς και ότι η αναιρεσιβλήτου υπεrhήμερη ως προς την αποδοχή της εργασίας του και την υποχρέωσε να καταβάλει μισθούς υπερημερίας. Με τις πιο πάνω παραδοχές και την κρίση του αυτή το Εφετείο διέλαβε στην απόφασή του σαφείς, επαρκείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες. Επομένως σχετικός εκ του άρθρου 559.19 Κ.Πολ.Δ λόγος είναι απορριπτέος. Ο λόγος με τον οποίο αποδίδεται στην απόφαση του Εφετείου η εκ του άρθρου 559.12 Κ.Πολ.Δ πλημμέλεια, γιατί δεν εξέλαβε ως ομολογία τα περιεχόμενα στις προτάσεις του αναιρεσιβλήτου περιστατικά, είναι προεχόντως απαράδεκτος, γιατί απ' αυτά δεν προκύπτει ομολογία κατά την έννοια του άρθρου 352 Κ.Πολ.Δ. Ο εκ του άρθρου 559.11

Κ.Πολ.Δ., λόγος είναι παντελώς επίσης απαράδεκτος, ως αόριστος καθότι δεν προβάλλεται σχετική αιτίαση. Τέλος ο εκ του άρθρου 559.20 Κ.Πολ.Δ., λόγος, ο οποίος αναφέρεται στην παραμόρφωση της υπ' αριθμ. 6727/29.3.1996 ένορκης βεβαίωσης του Άλαν Ράουσον, είναι και αυτός απαράδεκτος καθόσον δεν δημιουργείται ο λόγος αυτός από την εκτίμηση του περιεχομένου ενόρκων ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμ/φου βεβαιώσεων της δίκης (άρθρο 561 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ). Πρέπει συνεπώς να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση αναίρεσης και η αναιρεσείουσα να καταδικασθεί στη δικαστική δαπάνη του αναιρεσιβλήτου (άρθρο 176 και 183 Κ.Πολ.Δ).

(Απορρίπτει την αίτηση για αναίρεση της υπ' αριθμ. 7990/1997 απόφασης του Εφετείου Αθηνών).